

Osuuskaupparakennuksen uusi elämä Ilomantsissa

Ideota kierrätyksen hengessä

Ilomantsin keskusta siirtyi nykyiselle paikalleen suole jättäen unohtuiksi Kauppatielle ennen sotia ja niiden jälkeen 1940 ja 50-luvuilla rakennetut rakennukset. Keskustan siirto lienee ollut rakennusten omni, ne säilyivät ainutlaatuisena kokonaisuutena ja ehkä ainutlaatuinen raitti on heräämässä uuteen elämään.

- Talomme on ensimmäinen raitin täysin saneerattu rakennus, ehkä se innostaisi muitakin kunnostamaan vanhoja rakennuksiaan. Olemme esittäneet, että kadun rakennusten saneeraamiseen laadittiin yhtenäiset ohjeet, toivovat rakennusarkkitehdit **Nina Kosola** ja **Arto Liimatta**.

Saneeratulla rakennuksella on pitkä ja monipolvinen historia. Se rakennettiin sodan aattona vuosien 1938 ja 1939 aikana osuuskaupan rakennukseksi. Pohjois-Karjalan Osuuskaupan myymälä toimi talossa 30 vuotta ja kahvila lähes yhtä pitkään. Yläkerrassa on toiminut pariin otteeseen matkustajakoti. Ilomantsilaiset pääsivät taloon asioimaan, kun siinä toimi kunnanvirasto 1970-luvulta 1980-luvulle. Myöhemmin rakennus sai rauhassa rapistua autiona kymmenkunta vuotta.

- Asuimme lähistöllä ja esitimme vanhaa rakennusta, jonka voisimme saneerata työ- ja asuintiloiksemme. Tämä talo näkyi silloin tien toisella puolella sijainneen toimistomme ikkunasta ja näimme, kun ikkunaan ilmestyi Myytävänä-kyltti. Kauppaa hierottiin pitkään ja hartaasti, hintapyyntö oli mielestämme liian kallis huonokuntoisesta rakennuksesta. Kävimme katsomassa talon sisätiloja ensimmäisen kerran vuonna 2000 ja kauppa lopulta tehtiin vuonna 2003 myyjän tingittyä alkuperäisestä hintapyyntöstään.

Puuta kotoa ja kaukaa

Liikerakennuksessa on kolmessa kerroksessa tilaa yhteensä 690 neliometriä. Alakerrassa toimi Kosolan ja Liimatan arkkitehti- ja suunnittelukonttori ja yläkertaan on valmistunut asunto.

- Suunnittelun lähtökohdanta oli säilyttää vanhassa talossa tehdyt ratkaisut, poistaa kaikki vuosien varrella lisätyt maalit ja muovimatot sekä käyttää saneeraus- ja luonnonmukaisia materiaaleja. Suunnittelussa sai toteuttaa itsensä ja monta versiota talosta tuli piirrettyä. Kun lopulta hyväksyimme suunnitelmamme, ei sitä ole korjauksen aikana tarvinnut muuttaa.

- Ulkoasu korjattiin alkuperäiseksi suurine näyteikkunoin. Ulkolaudoituus uusittiin ja maalattiin petroliöljymaalil-

Rakennusarkkitehdit Nina Kosola ja Arto Liimatta haluavat palauttaa Ilomantsin Kauppatien alkuperäiseen asuunsa.

Suunnitelmissa on rakentaa autotalliksi soveltuva lippakioski.

la. Emme halunneet museota emmekä halunneet täydellistä entistämistä, vaan ratkaisuisamme haimme vanhaa henkeä modernilla tavalla.

- Esimerkiksi sisäkatoissa on käytetty jalopuusaaleita, irokoa, merbautaa, doessia, jottobaa ja tammea. Hankimme puut paikallisesta parkettitehtaasta, siellä ne olivat raakatut tuotantoprosessista yli ja menossa hakkurin kautta polttokattilaan.

Yläkerran lattiasta löytyy suomalaiselle tutumpaa puuta, kotoista mäntyvaneria.

- Pääsimme muuttamaan huhtikuussa 2006 ja toimitomme muutti alakertaan vuotaa myöhemmin.

Huonekalut kierrätyksestä

- Rakennustarvikkeita olemme hakeneet purettavista rakennuksista ja pelastaneet huonekaluja kaatopaikalle menevistä kuormista. Huonekaluja ja valaisimia olemme keränneet vuosia. Ilomantsilaisista ja joensuulaista purkutiloista on hankittu valaisimien lisäksi pattereita, ovia ja monta pientä tavaraa sekä rakennustarvikkeita.

- Talttapääruihin etsintä oli iso projekti, mutta lopulta niitä löytyi laukokkoinen erään kyläkaupan loppunmyynnistä.

Katosta roikkuu yli kolmekymmentä Yki Nummen suunnittelemaa valaisinta kuten Lokkeja. Outokumpuja ja yli kymmentä muuta mallia.

- Halvimmillaan niitä sai ostaa kierrätyskeskuksesta viidellä eurolla, muistelee Liimatta.

- Blomstedtin suunnitteleman kaluston ostimme nettihuutokaupasta ja ruokapöydän tuolit ovat peräisin toimintansa lopettaneen tehtaan miesten pukuhuoneesta, muistelee Kosola ja Liimatta huonekalujen alkuperää.

Tuotteita on valmistettu myös mittailaustyönä kuten puiset sälekaihtimet.

- Rakennuksen kahvila on vielä alkutekijöissään. Ennen rakentamista etsimme siihen sopivan yrittäjän, jonka kanssa kahvila palautetaan 1950-luvun oloiseksi.

- Kukaan ei ole laskenut tarvittua työn määrää. Suunnit-

Vaatekomeroiden välisessä käytävässä voi aistia japanilaista henkeä.

Makuuhuoneessa on alkuperäinen lautalattia.

Jalopuusäleistä on toteutettu sisäkatot, joista riippuu yli 30 Yki Nummen suunnittelemaa valaisinta.

Ikkunoiden sälekaihtimet ovat tilaustyötä.

Huonetilaa rajaavan lokerikon ovet ovat kierrätyskeskuksesta.

Kaminan takana on käytetty ilomantsin mustaa kiveä.

Ruokasalin pöytä on merbauta ja jalat ilomantsilaista mustaa kiveä.

Hattuhylly on saanut uuden elämän verhotankona.

Yrjö Blomstedtin suunnittelemaa tarjoiluvaunua valmistettiin 1940-luvulla.

Pääjulkisivuun on palautettu suuret näyteikkunat.

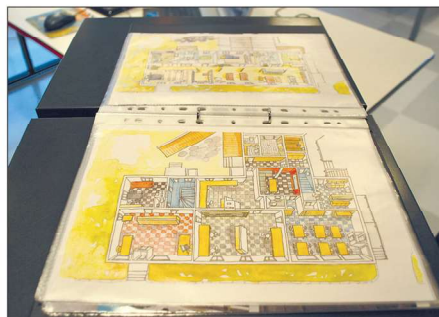
telun olemme tehneet itse ja suunnitelmia pääosin toteutti kaksi taitavaa kirvesmiestä.

- A1 koska tämä on valmis, tarkasti ilmaistuna tämä taitaa olla ikuisuusprojekti. Kahvilan lisäksi on suunnitelmisamme ollut rakentaa pihapiiriin vanhan lippakioskin oloinen rakennus, jossa olisi autotalli.

Esimerkki raitin mulden rakennusten saneeraukseen

- Olisi hienoa, jos talo toimisi esimerkkinä Kauppatorin muiden rakennusten korjausrakentamisessa. Olemme neuvotteleet kunnan kanssa projektista, jossa suunnittelaisiin alueen yleisilme ja laadittaisiin rakennusten korjaussuunnitelma ohjueen. Projektissa kerättäisiin myös tietoa rakennusten historiasta ja tehtäisiin kadun omat nettisivut.

- Projektilla pitää olla yhteisöllinen tavoite, jotta rakennusten omistajat sitä innostuisivat, miettivät Nina Kosola Ja Arto Liimatta.

Alkuperäiset suunnitelmat ovat toteutuneet lähes muuttamattomina.